

V Pz 30/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2013 roku

**Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku
w składzie następującym:**

Przewodniczący: SSO Barbara Odelska

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2013 roku w Słupsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. R.

przeciwko (...)w S.

związanej z wypowiedzeniem umowy o pracę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku z dnia 13 września 2013 roku w sprawie V P 200/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zwolnić częściowo M. R. od kosztów procesu tj. od opłaty od pozwu ponad kwotę 2200 zł (dwa tysiące dwieście złotych)
2. w pozostałym zakresie zażalenie oddalić

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 września 2013 roku, Sąd Rejonowy Sąd Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku oddalił wniosek powódki M. R. o zwolnienie od kosztów sądowych tj. opłaty
od pozwu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka – jest właścicielką domu o
powierzchni 177 m², nie ma nikogo na utrzymaniu i prowadzi samodzielnie, gospodarstwo domowe. Źródłem
jej utrzymania pozostaje zasiłek chorobowy w wysokości 4400 zł. Powódka jest zadłużona z powodu zaciągniętych
kredytów, jej dług wynosi 95 000 franków szwajcarskich
i 15 000 zł PLN. Łącznie miesięcznie raty wynoszą 3 000 zł.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd pierwszej instancji wskazał, że zwolnienie od kosztów sądowych jest instytucja
prawną adresowana do osób ubogich i ma na celu umożliwienie im dostępu do wymiaru sprawiedliwości. W ocenie
Sądu status majątkowy powódki jest daleki od ubóstwa, a uwzględniając czas jakim dysponowała na podjęcie decyzji
o obronie swoich praw i wszczęcia postępowania winna i mogła poczynić pewne oszczędności.

Powyższe postanowienie zaskarżyła zażaleniem powódka, zarzucając mu naruszenie przepisów, poprzez przyjęcie że
powódce nie przysługuje zwolnienie od kosztów sądowych w związku z błędnym ustaleniem, że uiszczenie opłaty od
pозwu nie doprowadzi do uszczerbku w jej utrzymaniu koniecznym. Powódka podkreśliła, że wielkość zakupionego w
2006 roku domu jednorodzinnego podyktowana była faktem, że pozostawała wówczas we wspólnym gospodarstwie
domowym z mężem

i córką. Aktualnie zaś powódka po rozwodzie z mężem i wyprowadzce córki pozostaje sama w gospodarstwie domowym i cały ciężar utrzymania domu oraz spłat rat kredytu spadł na nią. Powódka podniosła, że w czerwcu 2013 roku utraciła źródło utrzymania, bowiem rozwiązaniu uległa umowa o pracę.

W konkluzji zażalenia powódka domagała się zmiany postanowienia i zwolnienia powódki od ponoszenia kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powódki częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy stwierdzić, że postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne. Wyjątkiem w tym zakresie są regulacje zawarte w art. 100-103 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010r. , nr 90, poz. 594 ze zm.), dotyczące zwolnienia od kosztów sądowych.

Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie, pomoc państwa (podatników) dla osób, dla których poniesienie kosztów sądowych wiąże się z uszczupleniem majątku. Zatem ubiegający się o pomoc powinien poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny i poczynione oszczędności wykazać, a dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające – może zwrócić się o pomoc państwa. Ponadto zwolnienie od kosztów sądowych - zwane czasem także „prawem ubogich” - co do zasady powinno dotyczyć przede wszystkim osób fizycznych znajdujących się w ubóstwie, które ze względu na swoją sytuację życiową (majątkową, socjalną, rodzinną, zdrowotną) nie mogą ponieść tych kosztów,

i dlatego koszty postępowania sądowego prowadzonego z ich udziałem są kredytowane przez państwo (vide: K. Gonera, Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Wyd. 3, Warszawa 2008, s. 491).

Zwolnienie od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia skarżącego z obowiązku ich ponoszenia (por. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2005r., FZ 478/04, LEX nr 393645 oraz z dnia 31 lipca 2008r., II FZ 297/08, LEX nr 493855, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2010r., II PZ 34/09, LEX 603836).

Spowodowane zwolnieniem od opłat sądowych uszczuplenie dochodów Państwa oznacza tym samym, iż rozpoznający wniosek Sąd powinien mieć na uwadze nie tylko realizację prawa do Sądu, ale też interes państwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2010r., II PZ 2/10, LEX nr 585787).

Mając powyższe na uwadze należy mimo wszystko skonstatować, iż Sąd Rejonowy niesłusznie stwierdził, że brak jest podstaw do częściowego zwolnienia powódki od opłaty od pozwu.

Badając sytuację materialną strony należy bowiem brać pod uwagę pozostałe elementy składające się na jej majątek tj. takie jak w przypadku powódki uzyskiwane przez nią dochody.

W przedmiotowej sprawie powódka z pewnością nie jest w stanie ponieść wymaganych kosztów sądowych w wysokości 4320 zł, skoro jedynym jej dochodem jest obecnie zasiłek chorobowy w wysokości 4400 zł miesięcznie. Zauważyć należy, opłata od pozwu jest to suma równa jednomiesięcznemu uzyskiwanemu przez powódkę dochodu zatem, znacząco przekracza jej możliwości majątkowe.

Należy jednak zauważyć, że koszty sądowe nie ustępują innym bieżącym wydatkom, a brak w danym momencie środków na pokrycie tych kosztów nie uzasadnia uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów. Wobec tego mając na uwadze , że postępowanie sądowe jest co do zasady postępowaniem odpłatnym , brak było podstaw do uwzględnienia żądania powódki w całości. Na marginesie bowiem należy zauważyć, że skoro okres

kredytowania kredytu hipotecznego obejmuje lata 2006-2036 oraz kredytu gotówkowego lata 2009-2014 oznacza to, że zobowiązania powyższe powstały w okresie trwania wspólności małżeńskiej, zatem nie stanowią jedynie zobowiązań powódki.

Zdaniem Sądu Okręgowego powódka będzie w stanie uiścić połowę opłaty od pozwu w wysokości 2200 zł i nie doprowadzi to do uszczerbku utrzymania koniecznego dla powódki, a zakres udzielonego jej zwolnienia od kosztów dostatecznie ochroni jej prawo do sądu.

Dlatego Sąd Okręgowy w pkt 1 postanowienia działając na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie, a w pkt 2 na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w pozostałej części oddalił zażalenie powódki.